

noviny brněnských seniorů

**Brněnský
SENIOR**

Ročník 23 * Číslo 1 * Únor 2019 * Cena 10 Kč

Brněnský senior vychází
za finanční podpory
statutárního města Brna

B | R | N | O

Za oknem

*Nic mě nebaví,
Jdou mraky plné sněhu,
mé srdce zebe,
už vím, že budu
vítat každou něhu,
každou, i tu,
co slétá z nebe.
Moji miláčkové,
Moje sýkorky,
Já vím, že za mnou
Přilétnete,
Inspiraci přinesete
Za zobání,
Za lůž,
Za kůrky.*

Marie Veselá

Měly by to být osobnosti s určitým
charakterem, diplomaté, znající etike-
tu bontonu, kterému nepůjde o zvidi-
telnění a vlastní prospěch.

PhDr. Jana Vrabcová

VOLBY DO EUROPARLAMENTU

Globálně rozdělený svět, evrop-
ský prostor zodpovědný a konstruktiv-
ní přístup řešení globálních problémů
a naléhavých otázek míru a lidských
práv.

Aktivní občanský postoj, stimu-
lace empatie při objasňování rozví-
jení, respektování kulturního dědic-
tví a hodnot života – to jsou aktuální
otázky dneška. Je třeba učit se pozná-
vat priority života v rozděleném světě
plném rozporů a negativ, ale i pozitiv.

Žijeme v multikulturním společen-
ství, konzumní společnosti, ve svě-
tě moderních technologií, masových
médií, sociálních a zpravodajských
sítí. Nelze žít izolovaně, soustavná
informovanost a vzájemná komuni-
kace ovlivňují náš úsudek, rozhodová-
ní, ale napomáhají k rozvoji vědomos-
tí, schopností, dovedností a talentu
v procesu poznávání světa i sebe sama.
Správná orientace je mimo jiné moti-
vována životním vzděláváním (např.
Univerzita třetího věku), samostu-
diem, životní zkušeností, volnočasový-
mi aktivitami a získanými znalostmi,
principů a hodnot jako jsou: svoboda,
demokracie, sociální rovnost, toleran-
ce a osobní zodpovědnost, společen-
ská angažovanost. Z hlediska celoev-
ropských hodnot: jednota, kontinuita,
udržitelnost růstu mezinárodní spolu-
práce a vzájemná pomoc v respektov-
ání mírového řešení konfliktů v rámci
lidských práv.

Připomenutí uvedených hodnot
postojů a aktuálních otázek dneš-

ka, může napomoci našim čtená-
řům – v souvislosti s vyhlášením voleb
do Evropského parlamentu, které pre-
zident Miloš Zeman stanovil na 24.
a 25. května 2019. Jako pamětníkům se
nám zdá boj o volební právo pro kaž-
dého občana u nás i ve světě samozřej-
mostí. Ještě dnes nemají ženy v někte-
rých muslimských zemích možnost
a právo jít k volbám.

Zamysleme se a zvažme využí-
tí práva, a svým způsobem i morální
povinnosti volit zástupce v Evropské
unii. Zveme touto cestou naše čtenáře
a zejména seniory, aby přišli k volbám
a odevzdali své hlasy novým europo-
slancům. Dovolíme si připomenout,
že kvalitní výběr navrhovaných kan-
didátů, kteří by měli být bezúhonní,
jazykově vybavení, s příslušným vzdě-
láním, empatií, láskou k rodné zemi,
jejíž zájmy se rozhodli prosazovat.

POZVÁNKA NA ČLENSKOU SCHŮZI

Senioři ČR, z. s. Městská organizace Brno
pořádá členskou schůzi s oslavou MDŽ

25. března 2019 od 14 hodin

v Sídle ombudsmanky – velký společenský sál, na Údolní ulici.

Program: Zpráva o činnosti.
Zpráva o hospodaření a rozpočet na r. 2019.
Zpráva kontrolní a revizní komise.
Zpráva mandátní komise.
Diskuze.

Před schůzí se uskuteční krátké kulturní vystoupení.
Výbor se těší na setkání s vámi.

Mezi portréty osobností z jedné výrazné generace zařadil spisovatel a novinář Jaroslav Štěpaník ve své nejnovější knize „Nedávno tu ještě byli“, také malíře a grafika, designéra, publicistu a pedagoga Jana Rajlichu (10. 4. 1920 – 27. 11. 2016), který dal Brnu image hlavního města grafického designu. Výrazným a uznávaným tvůrcem grafického designu je také jeho syn doc. Ing. arch. Jan Rajlich, působící jako pedagog na Fakultě strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně, kde vyučuje od roku

Jan Rajlich st.

1988 studenty průmyslového designu. Jako editor a grafik připravuje čtvrtletní zpravodaj KVĚ-buletýn multioborového uměleckého Sdružení Q a ročenky Sdružení Bienále Brno, kterého je již 20 let předsedou. V roce 2018 postupně předal grafický odkaz svého otce do nově zřizovaného Archivu Jana Rajliche v Moravské galerii v Brně, kde má

Doc. Ing. arch. Jan Rajlich

být v roce 2020 otevřena souborná výstava z díla Jana Rajliche staršího v Pražské paláci této galerie a ke 100. výročí narození autora také vydána obsáhle publikace. Rada města Brna schválila uložení ostatků Jana Rajliche staršího na novém čestném pohřebišti ústředního hřbitova. Počítá se s odhalením náhrobku na jaře v roce 2020.

Jan Rajlich mladší měl v uplynulém roce samostatnou výstavu své nejnovější plakátové tvorby „Neviditelné hranice“ – 33 jeho plakátů z posledních 5 let bylo vystaveno v Galerii Jána Koniarka v Trnavě u příležitosti mezinárodního

Trienále plakátu Trnava. Zastoupen byl svými díly i na 20 kolektivních výstavách – např. v Brně, Zlíně, Havířově, Ostravě, Bratislavě, Charkově, Moskvě, v Turecku, Číně a na Tchajwanu. V Pekingu ve speciálním čísle časopisu Vision Magazine vyšly medailony a reprodukce plakátů obou Rajlichů. Díla Jana Rajliche staršího byla loni zastoupena na šesti kolektivních výstavách v České republice a v zahraničí.

Bohumil Hlaváček

Více zde: <https://www.brnozurnal.cz/rozhovory-vzpominky-medailony/rajlichove-2018/>

ZDRAVOTNÍ PŘEDNÁŠKA

Výbor organizace zve své členy na zdravotní přednášku

Profesora Rostislava Vyzuly, M.D., PhD.

dne 4. března 2019 od 14.00 hodin

ve společenském sále MČ Brno-střed, Dominikánská 2.

SETKÁNÍ s OMBUDSMANKOU

Dne 15. ledna 2019 se setkaly členky výboru naší organizace

Mgr. Alena Kudličková a Ing. Dagmar Krejčová s OMBUDSMANKOU
PhDr. Annou Šabatovou, PhD.

V rozhovoru byla informována o životě seniorů v JM kraji a vztazích se státní správou. Na naši žádost nám přislíbila zajistit zapůjčení společenského sálu na naše členské schůze. Byla domluvena beseda s paní OMBUDSMANKOU, která se uskuteční dne 23. dubna 2019 od 16.00 hodin v jejím sídle.

Věříme, že akce bude hojně navštívena.

ZE ŽIVOTA KLUBŮ

V prvé a druhé polovině roku 2018 náš Klub Zetorák Brno, připravoval pro své členy zajímavý program. Byla to pravidelná zábavná pondělní posezení v Dělnickém domě Juliánov, kde se členové seznamují s činností, oslavují své narozeniny a řeší se různé vzniklé problémy.

Každý čtvrtek v měsíci jsou pořádány pro zájemce vycházky do okolí Brna. V měsíci září se uskutečnila úspěšná rekreace v Kukíku na vysočině, které se zúčastnilo 28 členů. V současné době zajišťuje výbor rekreaci na rok 2019.

Pravidelně navštěvujeme naše dlouhodobě nemocné členy doma i v domovech důchodců. Vždy je potěší malý dáreček.

V měsíci listopadu proběhla Výroční členská schůze, kde jsme zhodnotili celkovou činnost za rok 2018.

Práce výboru i klubu byla členy hodnocena kladně i O.S. Kovo. Veške-

rá akce je zdokumentována ve vedené kronice, o kterou se vzorně starají paní Krchňáková a pan Pochop.

Propagace klubu je ve vývěsní skříňce v Dělnickém domě Juliánov.

Připraven je plán činnosti na rok 2019 a časopis Zetoráček.

V měsíci prosinci za účasti „Nebeských poslů“, jsme si připomněli atmosféru vánoc, zazpívali koledy a předali malé dárečky. Rozloučení s rokem 2018 se uskutečnilo na našem posledním setkání v roce.

Věříme, že i v roce 2019 budeme pokračovat v naší úspěšné práci.

KLUB SENIORŮ V BRNĚ OBŘANY

Vážení senioři, ráda bych Vás informovala o činnosti v loňském roce. Scházíme se pravidelně každou středu v Obřanech na Hlaváčově ulici v Orlovně. Naše schůzky se konají v odpoledních hodinách od 15.00

hodin do 18.00 hodin. Pravidelně nám hraje živá hudba, a to dvakrát v měsíci, kterou využíváme na oslavu narozenin i při jiných společenských příležitostech. Například Tři králové, ples, masopust, Velikonoce, čarodějnice, májová, hody, Mikuláš a pod. Zbývající středy máme zaměřené na organizační záležitosti, vystoupení dětských souborů, různé přednášky a posezení při kávě. Zorganizovali jsme dva zájezdy do Opočna a Lednice. V měsících červenec a srpen jsme se scházeli při grilování kuřat v Obřanech na konečné tramvaje.

Na 1. pololetí roku 2019 jsme nachystali příchod Tří králů, chystáme se oslavit Valentina, MDŽ, Masopust, Velikonoce, Den matek a poslední taneční zábavu příchod léta.

Pokud Vás náš program zaujal, rádi Vás přivítáme mezi námi.

Za KD Marie Dvořáková

ZASE JEDNA KRÁSNÁ NEDĚLE

V neděli 13. 1. 2019 jsme měli možnost navštívit světoznámý soubor „Glenn Miller Orchestra“, který se konal v hotelu Boby centrum v Brně.

Tóny saxofonů, klarinetů, pozounů, trubek, basy, klavíru a bicích nástrojů skýtal velký zážitek. Své umění předvedli jednotliví hudebníci v sólech i sborovém zpěvu. Zvláště krásný hlas a písně paní Anety byly zajímavé. Skladby od mnoha známých autorů vrátily lidem do podvědomí zase hodnotu a kvalitu jazzu a swingu, který se z naší hudby pozvolna vytrácí. Obecenstvo se loučilo s hudebníky vstoje, tleskalo „opakovat, opakovat“ a nechtělo je nechat odejít.

Historie původního amerického tělesa Glenna Millera sahá do 30. let minulého století. Glenn Miller přinesl nový zvuk do tehdejšího hudebního světa, jeho skladby se brzy rozběhly do světa a staly se hity. V roce 1942 začal Miller spolupracovat s americkým letectvem a založil U. S. AIR FORCE Orchestra a toto se mu také stalo osudným. 15. prosince 1944 měl Miller letět ze Spojeného království do Paříže hrát pro vojáky, kteří ji nedlouho před tím osvobodili. Jeho letoun odlétl ze základny RAF CLAPHAMU a zmizel nad kanálem La Manche. Jeho tělesné ostatky ani vrak letounu nebyly nikdy nalezeny.

Libuše Gottwaldová

OSOBNOSTI BRNA, NAROZENÉ V ÚNORU

DALER, Jiří

8. 3. 1940 Brno

Cyklista, olympionik, trenér

Hlavně zdraví – je celoživotní krédo vynikajícího českého cyklisty Jiřího Dalera. Určitě bylo nezbytným předpokladem jeho sportovních výkonů. Vystudoval v Brně Vyšší průmyslovou školu elektrotechnickou a do nástupu základní vojenské služby pracoval jako konstruktér a zkušební technik v EJF Brno. Od roku 1965 se věnoval závodní kariéře.

Cyklistika mu učarovala již v dětství. V tehdy populárním Závodu míru obdivoval výkony Jana Veselého, jeho dalším cyklistickým idolem byl Vlastimil Růžička. Daler se cyklistice začal systematicky věnovat v 16 letech ve Slavii Žabovřesky za vedení trenéra Vojty. Mladého cyklistu lákaly silniční závody, ale po přestupu do Favoritu Brno se orientoval na dálkové disciplíny. Během základní vojenské služby působil v Dukle Pardubice, kde byl jeho trenérem stříbrný z Olympijských her v Melbourne Václav Machek. Pak se vrátil do domovského Favoritu a později přestoupil do brněnské Dukly. To se již pod vedením trenéra L. Puklického zcela věnoval stíhacím závodům jednotlivců (příležitostně i družstev). Jak se brzy ukázalo, šlo o šťastnou volbu. V roce 1962 už Jiří Daler obsadil na Mistrovství světa v Miláně 6. místo ve stíhacím závodě jednotlivců. Jeho hlavním soupeřem v této disciplíně byl řadu let Nizozemec Tiemen Groen. V souboji s ním na semifinále Mistrovství světa v Paříži (1964) získal Daler bronzovou medaili, vůbec první československou na cyklistické dráze. Na 18. Olympijské hry v Tokiu ve stejném roce již mohl odjíždět s nadějami na úspěch. Poprvé byl tehdy do jejich programu zařazen stíhací závod jednotlivců. Na čtyřkilometrové trati vybojoval Daler zlatou olympijskou medaili, opět první pro československou cyklistiku. Následovaly další úspěchy: bronz na Mistrovství světa v San Sbastianu ve stíhacím závodě družstev (1965), druhé místo na MS ve Frankfurtu nad Mohanem ve stíhacím závodě jednotlivců (1966) a třetí místo ve stejné soutěži o rok později na MS v Amsterodamu. V těchto dvou letech byl Daler vyhlášen nejlepším cyklistou republi-

ky. Roku 1967 se jako náš první (a zatím jediný) cyklista zapsal do tabulek světových rekordů: na předolympijských hrách v Mexiku zajel nejrychlejší časy na tratích 4 a 5 km. Celkem vytvořil 14 československých rekordů, osmkrát byl mistrem Československa ve stíhacích disciplínách a další tři tituly přidal v dresu Dukly Brno v silničních závodech družstev. V období 1969–70 působil Jiří Daler ve francouzské profesionální cyklistické stáji Frimatic. Po návratu byl až do roku 1997 reprezentačním trenérem na silnici i na dráze, trénoval nejlepší talenty TJ Favorit Brno. S jeho jménem budou provždy spojeny nejvýraznější úspěchy brněnské československé cyklistiky.

Zastupitelstvo města Brna udělilo Jiřímu Dalerovi v roce 2002 Cenu města Brna, stejné ocenění mu v roce 2014 udělil Jihomoravský kraj.

LUŽA, Vojtěch Boris

26. 3. 1891 Uh. Brod – 2. 10. 1944

Hřiště u Přibyslavi

Čsl. generál,

účastník protirakouského a protinacistického odboje

Československá armáda ztratila za druhé světové války téměř pětinu svých generálů. Se zbraní v ruce padl jen jeden z nich, Vojtěch Boris Luža, paradoxně rukou českého četníka.

Budoucí generál vystudoval reálku v rodném Uherském Brodě, v roce 1909 byl v Brně přijat na elektrotechniku. Tu však nedokončil, studia přerušila I. světová válka (titul inženýra dostal až v srpnu 1945 in memoriam). Luža byl povolán do rakouské armády, do Plzně. Absolvoval školu pro důstojníky v záloze a poté byl odvelen jako velitel čety na východní frontu. V srpnu 1915 padl do ruského zajetí. Ale už v létě 1916 se přihlásil do srbské dobrovolnické armády. Prodělal těžké boje u Dobružky, byl i lehce raněn. Někdy v té době konvertoval k pravoslaví a přijal jméno Boris. V lednu 1917 požádal o přeložení do vznikajících československých legií. Byl povýšen na poručíka a zařazen do 2. pluku Jiřího z Poděbrad. Jako velitel kulometné roty se zúčastnil bitvy u Zborova, jeho jednotka zasáhla do bojů s německými vojsky a později i s bolševiky. Byl

postupně povýšen na kapitána, majora, vypracoval se až na zástupce velitele pluku. Za dobrodružné sibiřské analýzy, už jako velitel 19. lodního transportu, úspěšně dopravil své vojáky do Evropy. Sám se vrátil do vlasti 22. dubna 1920. Ve svobodném Československu se brzy stal jedním z nejvýznamnějších příslušníků důstojnického sboru. Velel postupně pěšímu pluku, brigádě i armádnímu sboru, absolvoval kurz generálního štábu v Praze, v letech 1922–23 Vysokou školu válečnou v Paříži. Po návratu byl přednostou operačního oddělení hlavního štábu čs. armády (1924–29), působil jako pedagog na Vysoké škole válečné v Praze, v letech 1932–35 jako její velitel. Založil rodinu, s manželkou Miladou měli syna Radomíra. Rok 1937 znamenal vrchol Lužovy kariéry. V hodnosti divizního generála byl jmenován zemským vojenským velitelem pro Moravu a Slezsko se sídlem v Brně. Údajně se s ním počítalo i jako s budoucím náčelníkem hlavního štábu. Za záříjové mobilizace 1938 byl Luža jmenován velitelem II. čsl. armády, která měla zastavit nepřítel na severní Moravě. Schylovalo se však ke kapitulaci. Luža s dalšími generály odjel za Edvardem Benešem, jemuž tlumočili stanovisko postavit se na odpor nepříteli i bez podpory velmocí. Mnichovské dohody však nezabránili. Luža, aktivní člen Sokola v župě Jana Máchala, stoupenec Masarykových idejí, s ní zásadně nesouhlasil. Bylo jen přirozené, že se ihned začlenil do odbojové vojenské organizace Obrana národa. Soustředil kolem sebe skupinu spolehlivých lidí, většinou Sokolů a bývalých legionářů. Udržoval kontakty s ministerským předsedou Aloisem Eliášem (popraveným za okupace). Napsal dokonce elaborát, jakousi esenci vlastního přesvědčení, v němž kritizoval nastalé poraženectví, nedostatek odvahy k ozbrojenému odporu. Po 15. březnu 1939 odešel na tzv. zdravotní dovolenou. Po propuštění z armády byl zaměstnán jako vládní rada Zemského úřadu v Brně, v lednu 1941 však byl bývalý legionář penzionován. V září 1941, po příchodu Heydricha do Prahy, odešel Luža okamžitě do ilegality. Skrýval se u Domašova, později v Bosonohách u Brna. Jako jeden z mála tak unikl zatčení při prvním

stanném právu. Úkryty často měnil, uchýloval se i do partyzánských zemljank. V letech 1943–44 stál v čele odbojové skupiny Rada tří. Odešel do Čech a začal chystat i konkrétní kroky k plánovanému odboji. Požádal např. exilovou vládu v Londýně o dodávku zbraní, vydal výzvu k českým důstojníkům, kteří se do odboje nezapojili. Krátce nato došlo k dalšímu zatýkání odbojářů. Luža se rozhodl vrátit na Moravu do štábu Rady tří na Vysočině, a to jediným možným způsobem, pěšky. Šli společně s pobočníkem kapitánem Josefem Korešem. Dne 2. října 1944, po 120 kilometrech chůze, se rozhod-

li odpočinout a usušit promočený oděv v hostinci ve vesnici Hřiště u Přibyslavi. To už o nich ale věděli protektorátní četníci a v hostinci je přepadli. Luža okamžitě sáhl po zbrani a vystřelil na velitele četníků. Ten palbu opětoval a Lužu zastřelil. Těžce raněný Koreš sice z hostince unikl, dál však nemohl a spáchal raději sebevraždu. Mohlo by se zdát, že oba odbojáři jednali zbrkle. Luža sám však měsíc před tragédií vydal směrnici, že žádný aktivní příslušník odboje, tím spíše důstojník, se nesmí nechat bez odporu zatknout. Jednal tedy v duchu vlastního přesvědčení a dispozic.

Divizní generál Vojtěch Boris Luža, aktivní odbojář a jeden z vůdčích organizátorů odbojové sítě, byl vyznamenán mnoha československými, srbskými, polskými a francouzskými řády. Zastupitelstvo města Brna k nim v roce 2005 přidalo Čestné občanství města Brna in memoriam. Po generálu Lužovi je pojmenována ulice v Brně a připomíná ho i deska v Kounicově ulici na domech č. 20/1 a 65/2. Syn Rado- mír patřil také k předním představitelům odboje. Po převratu v roce 1948 odešel do emigrace a stal se uznávaným historikem.

Mgr. Jana Čipáková

Po úspěšné výstavě OSOBNOSTI III. v letošním roce se výstava OSOBNOSTI IV., vrací do výstavních prostor Křížové chodby Nové radnice v Brně. Nad výstavou v lednu 2019 převzala záštitu primátorka statutárního města Brna JUDr. Markéta Vaňková a je organizována ve spolupráci s městem Brnem. Milým hosty vernisáže OSOBNOSTI IV. budou laureáti Cen města Brna za rok 2018 Jan Černoc- ký, Josef Jančář, Miroslav Souček, Dušan Šlosar, Aleš Buri- an, Hynek Kocman, Igor Ardašev, Kateřina Tučková, Ludek Navara, Ivan Krobot, František Konvička, Petr Minařík a Pavel Řehořík, Jan a Sabina Kratochvílovi, in memoriam Jaroslav Jaroš, jejichž fotografie budou poprvé součás- tí výstavy.

Projekt OSOBNOSTI se zabývá fotodokumentací, archivací a vystavováním portrétních fotografií význa- ných osobností z řad umělců, vědců, politiků, spisovate- lů, hudebníků, dramatiků, válečných veteránů, aj. z obcí, měst a regionů České republiky popřípadě zahraničních osobností, kteří naši republiku navštívili a po nějakou dobu zde pracovali či jinak působili. V současné době je vytvo- řena databanka několika set fotografií, jak ze současnos- ti, tak minulosti. Ta umožňuje realizovat pravidelné výsta- vy od roku 2016 v sérii s názvy OSOBNOSTI I., II., III. atd. a tím seznamovat návštěvníky s významnými lidmi, kteří se svou činností a působením proslavili v daném regionu.

Portrétní fotografie jejichž stáří u některých je více jak desítky let, jsou převážně pořízeny klasickou fotografickou technikou na kinofilm a následně z něj vytvořeny černobí- lé fotografie o formátu přibližně 60 x 50 cm. Vystavovaný soubor tvoří přibližně 40 fotografií podle možnosti výstav- ních prostor. Součástí vernisáže je pozvání nejen hostů, ale především některých z osobností, kteří jsou na vystavo- vaných fotografiích. Ti budou jistě významným obohace- ním vernisáže výstavy.

Věřím, že tento projekt OSOBNOSTI obohatí nejen milovníky fotografie, ale především seznámí širokou veřej- nost s předními a významnými osobnostmi.

Autor: fotograf, pedagog Otto Ballon Mierny

VŠE ZAČALO NA REJVÍZU

Rejvíz – malá osada v n. v. 800 m na náhorní rovině nad Jeseníkem chráněná pásmem Orlíku – když jsme tudy jeli poprvé na motorce v polovině minulého století netušili jsme, jak ovlivní celý náš život. Zalíbilo se nám tu, usadili jsme se zde a trávili na Rejvízu každou volnou chvíli. Vyrůstaly tu naše děti a pak i naši vnuci, kteří měli dokonce svůj slogan: „Kde je nejkrásněji na světě?“ „Na Rejvízu!!!“ Ale nebyla to jen nádherná příroda, v níž jsme postupem času znali každý chodínek, ovlivnila nás i pracovně: co tu manžel napsal skladeb inspirovaných Rejvízem, zde vznikla a měla světovou premiéru manželova opera Noc s Kobr a Štejnem na libreto Rudolfa Žáka iniciovaná zříceninou hradu Koblštejn (prováděná později několikrát v Brně studenty brněnské Konzervatoře). Zde jsem napsala několik knížek – Historky z Rejvízu (jak jsem zjistila, bude je teď natáčet olomoucký rozhlas). Povídky o skřítcích z Rejvízu, mnoho fejetonů o Jeseníkách pro rozhlas, vydaných později knižně pod názvem Moje Jeseníky, a „nás“ Rejvíz se stal pravidelným místem setkávání kulturních osobností celé naší republiky.

Zrodila se zde však i akce, která svým rozsahem přesáhla území naší republiky i Evropy, vlastně obsáhla celý svět: je to Mezinárodní Schubertova soutěž pro klavírní dua, která se koná od roku 1978 v Jeseníku, a na Rejvízu, konkrétně u nás se odehrávaly i její letní kurzy. Kde přesně vznikla? Bylo to v zatáčce cesty z Rejvízu do Jeseníku, odkud je nádherná vyhlídka na město Jeseník, jesenické lázně, na Šerák, Keprník a všechny ty hory vůkol – vyprovázeli jsme z návštěvy od nás ředitele tehdejší jesenické LŠU Aloise Složila, a nad touto vyhlídkou jsme přemýšleli jak tento krásný kraj ještě více zviditelnit. Jak využít toho, že zde má své rodové kořeny snad nejgeniálnější skladatel všech dob, Franz Schubert, jehož maminka pocházela ze Zlatých Hor (Rejvíz je jejich součástí), otec pak nedaleko odtud, z dnešní Vysoké u Hanušovic?! Manžel a já jako celoživotně zaměřené klavírní duo jsme věděli, že Fr. Schubert je klasi- kem čtyřruční klavírní hry, napsal

pro tento obor téměř tolik skladeb jako napsal písní! Jeseník pak s lázněmi, kde se konají pravidelné koncerty a kde kdysi koncertoval i Franz Liszt, s divadlem a vyspělou hudební školou má všechny předpoklady, aby se zde uskutečnila větší akce – a tak padlo slovo SOUTĚŽ! Umělecké soutěže byly velmi rozšířené, ale soutěž pro klavírní dua na nejvyšší úrovni zde nebyla. Jak málo stačí, aby se něco dalo do pohybu! Pronese se slovo a pak už se jen přemýšlí jak akci uskutečnit, co vše je třeba udělat – Bylo mnoho toho co bylo třeba, ale dokázali jsme to. Samozřejmě jsme museli zainteresovat další kolegy-pi- anisty, Konzervatoře, vysoké školy a také ministerstvo a sponzory a především další pracovníky v Jeseníku, ale podařilo se, že ke 150. výročí úmrtí Fr. Schuberta v roce 1978 se uskutečnila v kongresovém sále v lázních Jeseníku první mezinárodní soutěž. Do roku 1990 přijížděli pianisté z tzv. lidově-demokratických států, po roce 1991 sem jezdí klavírní dua doslova z celého světa – v poslední době převažuje Japonsko, Čína, Korea, Vietnam... Při soutěžích se konaly i semináře pro učitele ZUŠ a konzervato- ří, ve výstavních prostorách divadla

se instalovaly výstavy. Mnozí laureáti soutěže koncertovali i v Brně v rámci Moravského podzimu, či na koncertech Klubu moravských skladatelů, někteří z laureátů už dnes zasedají i v porotě této soutěže.

Soutěž také inspirovala jesenického výtvarníka Romana Borečka k vytvoření busty Fr. Schuberta, která je vždy přítomná soutěži, po úmrtí mého manžela, jednoho ze zakladatelů soutěže vytvořil i jeho bustu, dnes je i v budově JAMU v Brně, kde manžel léta působil. Při XX. soutěži byla této akci udělena Cena města Jeseníku, kterou jsem jako poslední ze zakladatelů převzala na slavnosti v kongresovém sále, tedy v místech, kde se celá soutěž odehrává.

Nedílnou součástí soutěže je orchestr, který spolupracuje s kandidáty, v posledních letech je to Moravský komorní orchestr z Brna, a také rozhlas, který výkony natáčí, existují i videozáznamy. Myslím, že toho není málo, a že tak daleko jsme ani nepřemýšleli, když jsme tehdy na té vyhlídce vyslovili slovo SOUTĚŽ. A vidíte, letos v dubnu se bude konat už po jedena- dvacáté....

Věra Lejsková

PROFILY NOSITELŮ CENY JIHOMORAVSKÉHO KRAJE V ROCE 2018

Pokračování z minulého čísla.

Růžena Komosná

za přínos v oblasti folkloru

Paní Růžena Komosná se od svého raného mládí věnuje šití, a především vyšívání jednotlivých součástí podlužáckého kroje. Spolu se svým manželem pracovala pro Ústředí lidové umělecké výroby, kde zhotovovali kroje pro folklorní soubory – Bojané, Šohajka, Břeclavan, Státní soubor písní a tanců, muzikanty i milovníky lidových oděvů na celém Podluží. Zasloužili se o uchování krojové jedinečnosti a originality. K tomuto tradičnímu řemeslu vedli řadu v dnešní době známých vyšivaček i svou rodinu, jejich práci převzala vnučka. Paní Komosná se celoživotně zasazuje o zachování lidové kultury, která je spjata s naším krajem.

Marcela a František Slavíkoví

za přínos v oblasti folkloru

Manželé Slavíkoví se již od dob studií zabývají mapováním, restaurováním a později i výrobou replik barokních dřevěných forem na máslo, sýr a cukroví. Pravidelně se účastní různých folklorních festivalů a prezentují folklor Jihomoravského kraje na řemeslných trzích a jarmarcích v celé ČR i v zahraničí. Pan František mimo jiné vyráběl formy pro sklářský průmysl a se svými díly reprezentoval ČR na světových výstavách EXPO v Bruselu a Montrealu. Paní Marcela se ve své vlastní umělecké práci inspirovala moravským folklorem. Její dřevěné plastiky zdobí stěny českých i evropských galerií. Ve své práci navazují na rodinnou tradici Slavíků, která sahá až do roku 1920 a k řemeslu vedou i své potomky.

Eva Pilarová

za přínos v oblasti umění/hudby

Brněnská rodačka je známou osobností české populární scény. Od roku 1960 byla členkou pražského divadla Semafor, kde vznikly jedny z jejích největších hitů (Malé kotě, Oliwer Twist, Láska nebeská). Na začátku její už

bezmála šedesátileté kariéry je ovšem Brno, kde začínala v dětském chrámovém sboru u sv. Tomáše, poté byla členkou dětského rozhlasového sboru Františka Lýska a kde studovala operní zpěv na JAMU. Její pevný vztah k Brnu dokládá i fakt, že již deset let pravidelně vystupuje na slavnostním koncertu k osvobození před klubem Šelepka. Svým příspěvkem podpořila také knihu o hantecu, natočila klip s mikulovským rapperem Janem Mančíkem oslavujícím Brno nebo nazpívala CD s moravskými lidovými písněmi se souborem Moravěnka. Za svůj výjimečný hlas a hudební počiny byla již oceněna řadou různých domácích i mezinárodních cen (Zlatý slavík, ceny z festivalů v Helsinkách, Berlíně; medaile Za zásluhy I. stupně v oblasti kultury z rukou prezidenta republiky).

Hana Bubníková – Machatová a Jiřina Langová – Machatová

za přínos v oblasti sportu

Sestry Hana Bubníková a Jiřina Langová (rozené Machatovy) jsou bývalé vynikající moderní gymnastky, dlouholeté reprezentantky a také vynikající baletky a členky Státního divadla v Brně. Svých prvních gymnastických závodů se zúčastnily v roce 1955 již jako studentky brněnské konzervatoře. Mezi největší úspěchy patří u Hany: 4. místo ve víceboji na MS v Budapešti 1963, 3. místo ve víceboji z MS v Praze 1965; pro Jiřinu je to účast ve finále na MS v Kodani 1967, titul absolutní mistryně republiky 1959 a mistryně republiky ve cvičení s jednotlivým náčiním v dalších pěti letech. V reprezentaci byly sestry Machatovy celkem 14 let, ale ani poté neopustily svět moderní gymnastiky. Začaly se věnovat trenérské a pedagogické činnosti. Hana učila na JAMU a věnovala se pohybové přípravě sportovců. Trénovala i v zahraničí stejně jako její sestra Jiřina, která byla mj. členkou realizačního týmu české reprezentace ve sportovní gymnastice a úspěšně působila také na sportovním gymnáziu v Botanické ulici v Brně. Sestry Machatovy mají nepopiratelný podíl na rozvoji jihomoravského sportu, zejména moderní gymnastiky.

CENA HEJTMANA

JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Věra Sosnarová

za dílo, činnost nebo oblast jednání, které významným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu

Koncem druhé světové války byla paní Věra se svou matkou a sestrou odvezena sovětskou tajnou službou na Sibiř. V pracovních táborech, kolchozech, dolech a dalších podobných zařízeních strávila celkem 19 let. Do Československa jí bylo umožněno se vrátit až v roce 1964 a to díky přímluvě předsedy jednoho ruského kolchozu. Podmínkou bylo podepsání mlčenlivosti, kterou z obav o opětovné odvezení na Sibiř porušila až po roce 1989. Za komunismu byla paní Sosnarová pod neustálým dohledem tajné policie. O jejích zážitcích byla sepsána kniha Krvavé jahody. Svůj životní příběh předává mládeži a veřejnosti prostřednictvím přednášek. Přednášková činnost paní Sosnarové má výrazný význam pro společnost nejen z hlediska předávání historických událostí a seznámení posluchačů s fungováním komunistického režimu, ale také slouží jako lidský vzor pokory a odvahy.

Výzva pro nové sportovce

Dovoluji si vás oslovit, jako jedna z vás a vím dobře, co jsou to problémy rozhýbat naše kosti, aby nám byly schopny sloužit. Chce to ale mnohdy hodně vůle a sebezapření, abychom občas po probdělé noci, přinutili naše tělo k poslušnosti. Lékaři nás často přesvědčují, že nejlepším lékem na problémy s pohybem je chůze.

Je to právě chůze, na které jsou založeny naše sportovní aktivity. Určitě známe ruské kuželky, dále jsou to šipky, procházení s míčkem na raketě mezi překážkami a hra s hokejkou do postavené branky. Házíme kroužky na stojánky a dále bolobal, kdy dva spojené tenisové míčky se snažíme hodem zavěsit na metr vysokou hrazdičku.

I když nazýváme tyto naše aktivity, jako „sportovní hry“, tak ve skutečnosti jsou to „hrátky“ úměrné našemu věku. Co je nejcennější? Vytváříme si kolektiv lidí, kteří jsou spolu rádi a vzájemně si rozumí.

Přijďte mezi nás a přihlaste se na našem sekretariátu – Běhounská 17 – první patro.

Těší se na vás: Libuše Gottwaldová

Házení kroužků – 6. sportovní hry seniorů v květnu 2018

PŘIJĎTE NA TANEČKY!

Po dlouhé době hledání nového prostoru pro naše měsíční tanečky zakotvíme v prostoru SEMILASSA, kdy po jednání se starostkou MČ Brno-Královo Pole Ing. Karin Karasovou, nám byla nabídnuta tato možnost.

Termíny tanečků v SEMILASSE:

10. 2., 24. 2., 17. 3., 7. 4., 28. 4., a 19. 5.

Vždy v neděli od 16 do 20.00 hodin,
hraje hudba KRÁLOVOPOLKA.

Výcházky v březnu 2019

4. 3. Mendlovo nám. – trol. 37, zastávka Jírovceva, dob Troják, Stará dálnice. Odjezd 8.53 h.
11. 3. Obřany, konečná stanice tramvaje č. 4, kolem řeky do Bílovic. Odchod 9.00 h.
18. 3. Zastávka Svratecká, tram. č. 1 a 3, kolem řeky do Pisárek. Odchod 9.00 h.
25. 3. Štefánikova čtvrť, autobus č. 57 – výstup Pánská Lícha do Bílovic. Odjezd 8.54 h.

Výcházky v dubnu 2019

1. 4. Zast. tramvaje Milosrdní bratři, lanová dráha, směr Pisárky Antropos. Odchod 9.00 h.
8. 4. Stará Osada, autobus č. 55 Mariánské údolí, vycházka do Podolí a zpět. Odjezd 8.57 h.
15. 4. Maloměřický most, tramvaj č. 4, kolem Svitavy, Cacovické nábřeží Obřanský most. Odchod 9.00 h.
22. 4. Velikonoční pondělí, zast. Přístaviště, vycházka kolem přehrady, Směr Osada a zpět. Odchod 9.00 h.
29. 4. Komín, kon. zast. trolej. č. 36, směr Medlánky-letišť na autobus č. 41. Odchod 9.00 h.

PRÁVNÍ PORADNA

pro členy Svazu důchodců,
Běhounská 17

V únoru a dubnu 2019
se bezplatná poradna
pro seniory uskuteční
v těchto termínech:

Únor:

12. 2., 26. 2.

Duben:

9. 4., 16. 4.

Brněnský senior - Seniori ČR, z.s., MěO Brno, IČO 69706824

Adresa vydavatele: Běhounská 17, 602 00 Brno • Tel: 545 575 257, mail: svaz.duchodcu.brno@seznam.cz, webové stránky: www.duchodcibrno.cz • Editorka: Ing. Milena Leichmannová, další členové redakční rady - Libuše Gottwaldová, Bohumil Hlaváček, Mgr. Alena Kudličková, PaedDr. Anna Štofanová, PhDr. Jana Vrabcová. • Redakční uzávěrka 15. 1. 2019, vyšlo 10. 2. 2019 • Uzávěrka dalšího čísla 15. 3. 2019
Za obsah zveřejněných materiálů odpovídá autor. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. • Reg. číslo MK ČR E 12164 • Tisk a sazba: Protis, spol. s r. o., Podolí 115; e-mail: protisso@volny.cz, www.protisso.cz